

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen

DOM
 2012-05-09
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 3905-12
 Enhet 14

SÖKANDE

Miland Projekt AB, 556639-3483
 Box 35
 183 21 Täby

MOTPART

Husbyggnadsvaror HBV Förening, 702000-9226
 Box 42059
 126 13 Stockholm

KONKURRENSVERKET

2012-08-14

Avd

Dnr

Doss

Aktbil

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU)

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår Miland Projekt AB:s ansökan.

Dok.Id 227516

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND

Husbyggnadsvaror HBV Förening (HBV) genomför genom ett öppet förfarande en upphandling av ramavtal, *12-136 Vattensparutrustning*. I tilldelningsbeslut den 15 februari 2012 meddelade HBV att andra anbudsgivare än Miland Projekt AB utsetts som leverantörer avseende samtliga tre områden.

YRKANDEN M.M.

Miland Projekt AB (Miland) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om.

HBV bestrider bifall till ansökan.

GRUNDER OCH SAKOMSTÄNDIGHETER

Miland anför till stöd för sin talan bl.a. följande. Enligt förfrågningsunderlaget skulle anbudena vara HBV tillhanda per post senast den 17 januari 2012. Under denna del av året har många anställda hos Miland och dess leverantörer ledigt under tre veckor över jul och nyår fram till trettonhelgen. Detta gjorde det omöjligt för Miland att på så kort tid hinna bli klar med sin offert innan ansökningstidens utgång. Den sista viktiga veckan efter trettonhelgen och fram till dagen när ansökan skulle vara inlämnad tog den ansvarige personen på HBV semester. Detta medförde att det blev omöjligt att få svar på viktiga frågor från honom innan ansökningstidens utgång.

Den enligt anbudsformuläret begärda produktbeskrivningen saknar verklighetsförankring. Den typ av kunder (kommunala fastighetsbolag) med föreskrivet antal lägenheter, och föreskrivet antal produkter, som HBV begärt in pris på finns inte i verkligheten. Mixen av produkter är inte re-

presentativ för en normal installation eller order från en normal kund och HBV har gjort en uppställning med ”*Antal produkter*” och ”*Belastningspris*” som är helt orimliga. Detta faktum tillsammans med den knappa tid som stod till Milands förfogande gjorde det omöjligt att till fullo förstå på vilket sätt blanketten skulle fyllas i.

Tidspressen och frånvaron av den ansvarige för upphandlingen, p.g.a. semester, medförde att Miland tvingades lämna in en halvfärdig offert per brev på HBV:s kontor på eftermiddagen 17 januari 2011. Det togs ingen hänsyn till de kompletteringar som Miland senare samma dag gjorde per e-post till offerten. HBV har kontaktat anbudsgivarna och erbjudit möjligheter till komplettering per e-post. Miland ifrågasätter varför det då inte tagits någon hänsyn till Milands egen komplettering per e-post, när bolaget dessutom utförde denna komplettering innan ansökningstiden gått ut.

HBV anför till stöd för sin inställning bl.a. följande. Annonsering och publicering av förfrågningsunderlag gällande upphandlingen skedde den 2 december 2011 med den elektroniska webbtjänsten Tendsign. Som sista anbudsdag angavs den 17 januari 2012. Anbudstiden var därmed 46 dagar, vilket är 6 dagar fler än minimitiden på 40 dagar. HBV har därmed uppfyllt kravet på tidsfrist enligt LOU för inkommande med anbud.

I punkt 2.3 i förfrågningsunderlaget står att ”*Frågor med anledning av förfrågningsunderlaget ska ställas skriftligt senast tio dagar innan anbudstidens utgång. Frågorna ska ställas via den webbtjänst som HBV använder för distribution av förfrågningsunderlag. Svar på ställda frågor lämnas senast sex dagar före sista anbudsdag*”. Miland skulle därmed ha ställt sina frågor innan 7 januari 2012 och därmed hunnit få svar innan anbudstidens utgång. Bevakning har kontinuerligt skett om frågor kommit via webbtjänsten. Miland har inte inkommit med några frågor.

HBV bedömer att de produkter som efterfrågats varit tillräckligt tydligt beskrivna. Produkterna som efterfrågats är av erfarenhet efterfrågade av HBV:s medlemmar, de kommunala bostadsföretagen. HBV vill också betona att det varit möjligt att ställa frågor under anbudstiden för att få eventuella oklarheter förtydligade.

I punkt 2.4.2 i förfrågningsunderlaget står tydligt angivet tillåtna sätt att lämna anbud: ”Anbud ska lämnas skriftligt. Adress för lämnande se pkt 2.4.3. Anbud får inte lämnas elektroniskt (t.ex. fax eller e-post)”. HBV har därför inte kunnat beakta delar av anbud som insänts med e-post om det inte varit bifogat med det ursprungliga anbudet vilket inte var fallet här. Några av anbudsgivarna har under utvärderingen av anbuderna kontaktats via e-post för förtydliganden av vissa delar av insänt anbud. Miland sände en komplettering till sitt anbud via e-post utan anmodan från HBV, vilket ej kunde beaktas i utvärderingen. Det anbud som Miland hade sänt in i tid i skriftlig form saknade flera av de efterfrågade priserna. Att skicka in fler priser i ett senare skede kan inte anses som ett förtydligande.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser

I 1 kap. 9 § LOU anges följande. Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

I 8 kap. 1 § LOU anges följande. När tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud bestäms av den upphandlande myndigheten ska särskild hänsyn tas till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörer kan antas behöva för att utarbeta anbuderna. Dock ska tidsfristerna i detta kapitel iakttas.

I 8 kap. 2 § LOU anges följande. Vid öppet förfarande ska tidsfristen för att komma in med anbud vara minst 52 dagar från den dag då annonsen om

upphandling skickades för publicering, om inte något annat följer av 4–8 §§.

I 8 kap. 5 § LOU anges följande. Om en annons utarbetas och skickas med elektroniska medel, får tidsfristerna enligt 2 och 4 §§ för att komma in med anbud vid öppet förfarande och tidsfristen enligt 3 § första stycket för att komma in med anbudsansökningar vid selektivt förfarande, konkurrenspräglad dialog eller förhandlat förfarande med föregående annonsering, förkortas med sju dagar.

I 8 kap. 6 § LOU anges följande. Tidsfristerna för att komma in med anbud vid öppet och selektivt förfarande får, utöver vad som följer av 5 §, förkortas med fem dagar, om den upphandlande myndigheten med elektroniska medel ger fri, direkt och fullständig tillgång till hela förfrågningsunderlaget från den dag då annonsen om upphandlingen skickades till Europeiska kommissionen för publicering. Den Internetadress där förfrågningsunderlaget finns tillgängligt ska anges i annonsen.

Den 1 november 2011 ändrades lydelsen av bestämmelser i 16 kap. LOU. Av övergångsbestämmelser framgår att äldre lydelse ska tillämpas för upphandlingar som påbörjats före ikraftträdandet.

I 16 kap. 5 § LOU i dess lydelse före den 1 november 2011 anges följande. Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förvaltningsrättens bedömning

Miland har bl.a. anfört att det var omöjligt för bolaget att hinna bli klara med sitt anbud innan anbudstidens utgång, eftersom anbudstiden löpte under en del av året då många anställda hos Miland och dess leverantörer är lediga.

HBV har anfört att annonsering och publicering av förfrågningsunderlag gällande upphandlingen skedde den 2 december 2011 med en elektronisk webbtjänst, vilket förvaltningsrätten inte har skäl att ifrågasätta. I förfrågningsunderlaget har angetts att anbud ska vara HBV tillhanda senast den 17 januari 2012. Med hänsyn till de möjligheter till förkortad tidsfrist som

ges i 8 kap. 5 och 6 §§ LOU finner förvaltningsrätten att HBV inte har underskridit de minimifrister som anges i 8 kap. LOU för anbudstider. Det är dock inte alltid tillräckligt att iaktta de i 8 kap. LOU angivna minimifristerna. Enligt 8 kap. 1 § LOU ska en upphandlande enhet, när tidsfrister för att komma in med anbudsansökningar och anbud bestäms, ta särskild hänsyn till hur komplicerad upphandlingen är och hur lång tid som leverantörer kan antas behöva för att utarbeta anbuden. Förvaltningsrätten har därför att ta ställning till om den tidsfrist som HBV bestämt i den aktuella upphandlingen kan anses förenlig med 8 kap. 1 § LOU.

Eftersom anbudstiden löpte under fyrtiosex dagar, vilket är sex dagar mer än minimifristen enligt 8 kap. LOU, finner förvaltningsrätten att HBV får anses ha tagit hänsyn till ledigheter runt jul- och nyårshelgerna. Då det inte är visat att upphandlingen var av en komplicerad art finner förvaltningsrätten att en anbudstid om fyrtiosex dagar får anses tillräcklig för att anbudsgivare ska kunna lämna in tillräckligt förberedda anbud. Den av HBV tillämpade anbudstiden är därför förenlig med 8 kap. 1 § LOU.

Miland har vidare anfört att den mix av produkter som HBV begärt in pris på inte är representativ för en normal installation eller order från en normal kund och att HBV har gjort en uppställning med ”*Antal produkter*” och ”*Belastningspris*” som är orimlig. Detta tillsammans med den tid som stod till förfogande gjorde det enligt bolaget omöjligt att till fullo förstå på vilket sätt anbudsformuläret skulle fyllas i.

HBV har anfört att de produkter som efterfrågats varit tillräckligt tydligt beskrivna samt är av erfarenhet efterfrågade av HBV:s medlemmar. Det har även enligt HBV varit möjligt att ställa frågor under anbudstiden för att få eventuella oklarheter förtydligade.

Ett förfrågningsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande myndigheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Emellertid medför de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet att även förfrågningsunderlag som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp LOU och EU-rätten inte träds för när (jfr RÅ 2002 ref. 50).

Vad Miland anfört om att anbudsformuläret är verklighetsfrämmande innebär inte i sig att utformningen av detta strider mot LOU. Anbudsformuläret framstår enligt förvaltningsrättens mening inte som särskilt svårt att förstå eller fylla i. Mot bakgrund av vad som anförts i målet och de möjligheter som erbjöds av HBV att ställa förtydligande frågor finner förvaltningsrätten att förfrågningsunderlaget får anses tillräckligt tydligt.

Miland har vidare anfört att HBV inte tog hänsyn till de kompletteringar till bolagets anbud som insändes per e-post. Förvaltningsrätten konstaterar, i likhet med vad HBV anfört, att det framgår av punkt 2.4.2 i förfrågningsunderlaget att anbud inte får lämnas elektroniskt. Skulle HBV ha godtagit kompletteringar till anbudet per e-post hade det varit i strid med förfrågningsunderlaget. HBV gjorde därför rätt i att inte beakta de delar av anbudet som insänts per e-post.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att det mot bakgrund av vad som anförts i målet inte finns förutsättningar för ingripande enligt LOU. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1A LOU)

Annika Falkenborn
Rådman

Föredragande har varit Nils Henriksson.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU